

Nap

május

Észlelő	vizu+fotó	műszer	módszer
Áldott Gábor (Budapest)	0+12	8,5 T	f
Farkas László (Budapest)	16+5	10 L	v, r, f
Fekete János (Felsőzsolca)	4	6,3 L	pr, r, tá
Glász Gábor (Környe)	11	6,2 T	v
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	7	16 T	v, r
Iskum József (Budapest)	14+8	10 L	pr, tá, r, v, f
Dr. Prehoffer Elemér (Budapest)	23	8 L	pr
Ravasz Bálint (Gyopárosfürdő)	1	5 L	pr, r
Szabó Dániel (Budapest)	17	8 L	v, j
Szeiber Károly (Budapest)	10+5	6,3 L	v, f
Tóth Krisztián (Dunakeszi)	5	15 T	pr, r
Vicián Zoltán (Héhalom)	1	12 T	v, r

Észlelések száma: 109+30
Észlelt napok száma: 27

Foltcsoport MDF: 9,1
Fáklya terület mif: 5,7

Rövidítések: v= vizuális módszer, r= részletrajz, f= fotó, pr= projekciós módszer, tá= táblázatos adatok, j= jegyzet, AA= aktív terület, MDF= átlagos napi gyakoriság, PU= penumbra, U= umbra, CM= centrálmeridián.

Szép számú és jó minőségű anyag gyűlt össze május hónapról. A foltcsoportszám is jelentősen növekedett, sok nagy és összetett foltcsoport jelentkezett, néhányuk több rotációs élettartamú. Az ilyen csoport már egyre több lesz. Hó elején kevés a folt: 4 AA. Az aktivitás hirtelen emelkedik (8-án 11 AA), majd süllyed, 16-án ismét magas (16 AA-val), kisebb ingadozások után 25-én újra 13 AA, és hó végén sem esik 10 AA alá.

3-án készült az első észlelés, ekkor már a CM után van -20° -on egy 63,5 ezer km PU-átmérőjű H típusú AA. 4-én már ennek is van vezető foltja; 30 ezer km-es, közepe üres; 7 db umbra kört alkot benne (fotó: Szeiber, Farkas). 5-én a kerek, nagy U-tól délre több kisebb U látható "%"-jel alakban. 7-ére a vezető U-i összecsapódnak középre. 8-án nyugszik változatlan megjelenéssel. Ez a terület második láthatósága volt (előzőleg ápr. 4/5-én volt a CM-en), de hó végén (23-án) újra visszatér -18° -on. Vezető része már nincs, most is H típusú. Egy szabályos, kerek, 38 ezer km-es foltból áll, tőle D-re több kisebb U-PU. Az U átmérője 17 ezer km. 27-én a déli felén kialakuló PU összefüggő, benne 3 db U-val. DNy felé kisebb póruskupac, távolabbra egy nagyobb pórús tartozik még hozzá (fotó: Szeiber). 29-én este van a CM-en. 31-ig változatlan, ekkor a déli foltok nagy része elhal, csak egy lánc marad 4 db pórussal. Mérete kicsit csökken, kb. 32 ezer km.

A múlt hó végén keletkezik a K-i peremnél egy csoport, mely gyorsan fejlődik. 3-án típusa bizonytalan, 31° szélességen van, hossza 115 ezer km. 4-én a vezető rész két párhuzamos pórúslánc, mely egy szabálytalan, kb. 1:2 arányban elnyúlt PU-ba csatlakozik. Ebben a nagy összevisszaságban U-k, hidak találhatóak. 5-ére rengeteget változik. A K-i felében lévő nagyobb U

kettészakad (PU-val együtt), a darabok szétúsznak. A vezető pórulánccok csaknem elhalnak. 5/6-án van a CM-en. 6-án a maradék PU-darabok tovább távolodnak, a Ny-i a nagyobb, csökken benne az U mérete. 7-én csak a fele él, a szétszakadt követő K-i tagja tovább nyúlik és kisebbedik. 8-án a követőről eltűnik a PU, C típusú az AA. 10-én csak I típusú, 11-én nyugszik. Nagyon dinamikus csoport volt.

5-én tűnik fel egy pórus a K-i peremnél. 6-án C típusú, 7-én D típusú. 10-én van a CM-en -29°-on. A vezető folt ovális, 32 ezer km-es PU-val és három U-val É-D-i irányban. A követő 76 ezer km-re keletre, szabálytalan PU-ban, 13 db U, majd néhány pórus halmaz. 11-én a vezető kettéválik a déli 1/3-nál. 12-én a követő rész érdekes, háromkarú spirálgalaxist formáz, a pórusok 14-ére eltűnnek. 15-én nyugszik.

7-én indul be két B típusú AA fejlődése a CM előtt két nappal, 10°-20° szélességek között. Az északibb C alakú, közepén egy pórussal, a másik kicsi, D típusú. 8-ára úgy megváltozik, hogy nem azonosíthatók az U-k. 48 U számlálható bennük. 9-én vannak a CM-en. 10-ére a déli hossza felére csökken, a pórusszám is esik, 31 db, 11-én 14 db, 12-én elhal.

8-án kel 10°-on egy I típusú AA, három U-val, fényes, nagy fáklyamezőben. 12-én K-Ny-i tengelye mentén lassan nyúlni kezd. 14/15-én van a CM-en. 14-én a leghosszabb. Utána az eleje lefűződik, a követő PU-ja vékonyodik, 16-ára C típusú. 20-án nyugszik. Érdekessége, hogy valószínűleg ez volt a folt negyedik láthatósága!

11-én kel egy szép csoport sor első tagja +20°-on. 13-án a második C típusú AA. 15-én a kettő között még egy keletkezik. 16-án újabb póruscsofó keletkezik a sorban. Az eleje a CM-en, a vége 50°-kal hátrább, összesen 4 db csoport. Az utolsó érdekes, 17°-on van, D típusú, 58 db U-val. Nagyon sok U van a vezető és a követő PU-ban. A PU-átmérő ekkor 28 ezer km. 17-én a követő É-D irányban szétválik. 18-án újabb folt keletkezik a K-i végén, és pórulánc a vezetőtől ÉK-re. 19-én még hasonló a helyzet, de 20-án már minden póruson PU, hatalmas területet fed így le. Alakja a Lyra csillagképre emlékeztet (a vezető folt a "Vega"). 18-19-én halad át a CM-en. Ferdén áll az egyenlítőre. 21-én a vezető szabályos, 36 ezer km-es, +17°-on. A követő hasonló méretű, elnyúltabb, +25°-on, hossza 191 ezer km. 22-éig a csoporton belül egyes foltok távolodnak, mások közelednek egymáshoz, a szerkezet nem sokat változik. 24-én eléri a Ny-i peremet, 25-én nyugszik a követő is.

A következő nagy csoport 18-án keletkezik a K-i peremen, mint pórus. 20-án már D típusú, 21-én a vezető hosszúkás, hét umbrával, a követő kerekesebb, sok U-val. -17°-on van. 22-éig csak a mérete növekszik, a szerkezet közel azonos; 23-án van a CM-en, ekkor már változott, a vezető hosszúkás, négy nagyobb U-val. Kelet felé V alakban két pórus-folt ösvény indul kb. 120 ezer km hosszan; itt összeköti a végeket egy bonyolult PU-mező, majd 160 ezer km-nél a követő folt két U-val. A foltok többsége -20°-ra húzódott. 25-ére a vezető mérete növekszik, a követő csökken. 26-án E típusú, a vezető 40 ezer km, a követő 20 ezer. Az umbrák száma ekkor 102, alig van PU nélküli. 29-én nyugszik.

Az utolsó nagy csoport 26-án tűnik fel, kis C típusú AA-ként a K-i peremen. 27-én B típusú, 29-én már két B típusú, 26 pórussal. 30-án a két AA C ill. D típusú, a vezetőkön "hízik" a PU. 30-31-én vannak a CM-en -22°- -23°-on. D típusúak (fotó: Iskum).

ISKUM JÓZSEF